

ZGRADA II ZASJEDAVANJA ZAVNOBiH-a u Sanskom Mostu

ZAVNOBiH (Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Bosne i Hercegovine) bio je najviši politički - predstavnički i zakonodavni organ Federalne Države Bosne i Hercegovine.

ZAVNOBiH se sastojao od 173 vijećnika.

ZAVNOBiH je održao tri zasjedanja. Na trećem zasjedanju ZAVNOBiH je prerastao u Narodnu skupštinu Bosne i Hercegovine.

ZAVNOBiH je imao i Prezidijum ZAVNOBiH -a koji se sastojao od 31 člana Prezidijuma. Uloga Prezidijuma je bila rukovođenje ZAVNOBiH -om ali kao takav nije imao posebno istaknutu političku ulogu obzirom da je postojalo i Predsjedništvo koje je vršilo izvršne funkcije.

Predsjednik Prezidijuma je bio dr. Vojislav Kecmanović, prvi potpredsjednik Avdo Humo, drugi potpredsjednik Aleksandar Preka, treći potpredsjednik Đuro Pucar - Stari i sekretar Hasan Brkić. Predsjednik, potpredsjednici i sekretar su činili uže rukovodstvo Prezidijuma, odnosno Predsjedništvo Prezidijuma i ujedno Predsjedništvo ZAVNOBiH -a. Predsjedništvo je u ratnim uslovima činilo privremenu vladu. Predsjedništvo je na trećem zasjedanju ZAVNOBiH-a preraslo u Predsjedništvo Narodne skupštine Bosne i Hercegovine koje vrši zakonodavne funkcije između zasjedanja Narodne skupštine koje mu pripadaju te izvršne funkcije kao kolektivni šef Federalne Države Bosne i Hercegovine obzirom da nije postojao poseban organ koji bi imao funkciju šefa države poput predsjednika države. Na istom zasjedanju obrazovana je i Narodna vlada Bosne i Hercegovine na koju su prenesene izvršne i upravne funkcije koje je privremeno vršilo Predsjedništvo Prezidijuma odnosno Predsjedništvo ZAVNOBiH -a. Osnivanje ZAVNOBiH-a i njegovo opredjeljenje na prvom zasjedanju za izgradnju Bosne i Hercegovine kao države i ravnopravne federalne jedinice u okviru jugoslovenske federacije a što je i prihvaćeno od strane AVNOJ-a značilo je da Bosna i Hercegovina nakon 463 godine obnavlja svoju državnost. Drugo zasjedanje ZAVNOBiH-a održano je 30. juna – 2. jula 1944. u Sanskom Mostu na kojem je 1. jula 1944. godine donesena deklaracija o pravima građana u BiH u kojoj stoji:

U plamenu pravednog oslobodilačkog rata iskiva se bratstvo Srba, Muslimana i Hrvata, i time se udara siguran temelj slobodne i zbratimljene BiH, ravnopravne federalne jedinice u Demokratskoj federativnoj Jugoslaviji. Prvi put u historiji Srbi, Muslimani i Hrvati Bosne i Hercegovine, ujedinjeni u Narodno-oslobodilačkom pokretu, stupili su na isti put, počeli da izgrađuju svoj zajednički dom, u čije su temelje uzidane kosti njihovih najboljih sinova. Prvi put u historiji oni su postali kovači svoje sudbine, čvrsto riješeni da jednom zauvijek sahrane vijekovnu mračnu i tešku prošlost i da izgrade državnu zajednicu u kojoj će živjeti u ravnopravnosti, slobodi, miru i blagostanju.

Oličena u narodno-oslobodilačkim odborima i ZAVNOBiH-u zajamčuje:

* Ravnopravnost Srba, Muslimana i Hrvata BiH koja je njihova zajednička i nedjeljiva domovina;

- Slobodu vjeroispovijesti i savjesti kao i ravnopravnost svih vjeroispovijesti;
- Slobodu zbora i dogovora, udruživanja i štampe;
- Ličnu i imovinsku sigurnost građana, kao i slobodu privatne inicijative u privrednom životu;
- Ravnopravnost žena sa muškarcima, kako u političkom životu zemlje tako i u svim oblastima društvene djelatnosti;
- Izborno pravo u demokratskoj Bosni i Hercegovini birači će vršiti tajnim glasanjem na osnovu opšteg, jednakog i neposrednog prava glasa;
- Aktivno i pasivno izborno pravo ima svaki građanin i građanka koji su navršili 18 godina života, a nisu toga prava lišeni na osnovu zakona;
- Borci narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije imaju to pravo bez obzira na godine starosti;
- Svakom građaninu zajamčeno je pravo žalbe na rješenje organa vlasti, kao i pravo molbe i pritužbe svim organima državne vlasti;
- Niko ne može biti osuđen bez prethodnog sudskog postupka.

